

Orientering fra det norske dagblad Vårt Land om den sidste udvikling i *Medlemsrotsagen* om ulovlig statsstøtte til den katolske kirke i Norge.

Oslo katolske bispedømme anker

Godtar ikke dommen som slår fast at de må betale tilbake 40 millioner etter medlemsjuks.

av [Erlend Friestad](#), Vårt Land, Publisert: 17. februar 2017

Medlemsrotsaken

- Fra 2011-2014 brukte ansatte i Oslo katolske bispedømme (OKB) telefonkatalogen for å finne personer med navn som tydet på at de kom fra et hovedsaklig katolsk land.
- Deretter brukte de nettjenester til å finne fødselsdatoen. Ved hjelp av disse opplysningene kunne de i søke opp personnummeret i folkeregisteret.
- Personnummer er det eneste trossamfunn trenger for å søke støtte for medlemmer.
- Personene som OKB registrerte med «telefonkatalogmetoden» ble ikke spurt om de var katolikker eller om de ønsket å stå som medlemmer i Den katolske kirke i Norge.
- I opprydningsprosessen som fulgte etter avsløringen av medlemsrotet sa om lag 7.000 personer nei til å stå i registeret.
- Ettersom OKB har administrert medlemsregisteret for hele Den katolske kirke i Norge, har medlemsrotet også rammet de to andre bispedømmene.
- Troms stift mener kirken må ta ansvar for medlemsrotet og har betalt tilbake den offentlige støtten de har fått for disse medlemmene.
- Kulturdepartementet har krevd at OKB tilbakebetaler 40 millioner kroner i statsstøtte for «telefonkatalogmedlemmen». OKB saksøkte staten for å få omgjort dette vedtaket.
- Dersom OKB ikke vinner fram risikerer bispedømmet en tilsvarende regning for kommunal støtte de har fått.
- Politiet siktet OKB, biskop Bernt Eidsvig og økonomisjef Thuan Cong Pham for grovt bedrageri av 50 millioner kroner på grunn av medlemsjuks.
- Siktelsen mot biskop Bernt Eidsvig ble henlagt, mens økonom Thuan Cong Pham ble tiltalt og må møte i retten. Tiltalen har en strafferamme på seks år.
- Oslo katolske bispedømme fikk et forelegg på 1 million kroner. Dette forelegget vedtok de ikke, og dermed må også OKB i retten i straffesaken.

I januar ble det klart at bispedømmet tapte søksmålet de hadde anlagt mot staten. OKB krevde å få omgjort vedtaket om at de må tilbakebetale 40 millioner kroner i

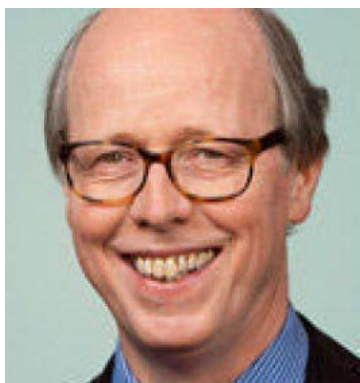

trostilkudd. Pengene hadde de fått for medlemmer de hadde registrert med den såkalte «telefonkatalogmetoden» (se faktaboks ovenfor.).

Lisa Wade

Vi har etter en grundig prosess og nøye overveielser kommet frem til at det eneste riktige er å anke dommen i tingretten. Vi mener dommen har åpenbare svakheter og kan ikke godta at den blir stående, skriver Lisa Wade, administrativ leder i Oslo katolske bispedømme (OKB) i en pressemelding.

– Lars Holo

Vårt Land vet at OKBs advokat Lars Holo allerede kort tid etter at dommen falt, anbefalte bispedømme å anke saken. I et notat til sentrale personer i bispedømmet, skrev Holo at dommen fra Oslo tingrett hadde en rekke svakheter som til sammen tilsa at bispedømmet burde anke.

Paragrafen det har vært strid om i saken er paragraf 19 i Trossamfunnsloven. Der står det blant annet at trossamfunn skal få statsstøtte etter hvor mange «som hører til» samfunnet. OKB mener at en katolikk som er døpt i for eksempel Polen, også er en katolikk i Norge – han tilhører OKB – og derfor utløser offentlig tilskudd. Staten mener på sin side at det trengs en aktiv tilslutning fra medlemmet.

I sin anbefaling om å anke, mener Holo at dommen er særlig svak om dette temaet. Siden bispedømmet under opprydningsprosessen fikk bekreftet at de omstridte medlemmene faktisk var katolikker, «hørte de til» Oslo katolske bispedømme også på registreringstidspunktet. *[Kommentar: dette er vist ikke helt korrekt, for dels var der ifølge aviserne nogle ikke-katolikker blandt de registreret, dels blev*

indmeldelser i kirken, der fandt sted i januar og februar, ført tilbage til før årsskiftet, så kirken kunne opnå tilskud for det pågældende år].

– Vi mener det er urimelig at vi skal tilbakebetale tilskudd for katolikker som har bekreftet at de er katolikker og var det i den aktuelle tidsperioden. Vi finner ingen begrunnelse i tingrettsdommen for at det er hjemmel i trossamfunnsloven for å kreve at katolikker som er døpt i utlandet må melde seg inn om igjen for å få rett til statstilskudd. Derfor ønsker vi å prøve denne saken for en høyere rettsinstans, skriver Wade i pressemeldingen.

– Må være kontakt

Dommer Nerdrum i Oslo tingrett konkluderte med at selv om det ikke fremgår av ordlyden i loven, «er det er lovvilkår for statsstøtte at det har vært kontakt mellom søkeren og en kompetent representant for vedkommende trossamfunn som vurderer om søkeren oppfyller

- trossamfunnets interne vilkår for opptak (her vilkårene etter kanonisk rett om særlig dåp eller konvertering),
- trossamfunnslovens øvrige vilkår om bosted, fødselsnummer og egenerklæring om ikke-medlemskap i annet trossamfunn, og
- minstekravene til rettslig handleevne og alder eller representasjon (typisk foreldres fullmakt til å melde inn mindreårige barn) mv;».

Ifølge tingretten må ikke katolikker som kommer som tilflyttere fra utlandet døpes på nytt. Men det kreves kontakt mellom medlemmet og trossamfunnet for at medlemmet «skal kunne inngå i et norsk trossamfunns støtte-utløsende krets av tilhørere».

[Kommentar: at tilflyttede katolikker skal døpes igen, forekommer mærkeligt. Er det journalistens eller OKB's fortolkning af dommens præmisser?]

«Tingretten finner støtte for et slikt lovkrav i grunnleggende og uomtvistet sammenslutningsrett om at man ikke blir medlem i en forening uten kontakt mellom søker og en foreningsrepresentant. Den norske trossamfunnslov regulerer ikke den katolske verdenskirke som sådan. Derimot regulerer den vilkårene for rett til norsk statsstøtte for hver av de tre katolske trossamfunn den katolske kirke har registrert i Norge etter trossamfunnsloven.»

Advarte mot anke

Ankespørsmålet har vært behandlet i flere fora i bispedømmet og Vårt Land vet at flere har meldt fra til biskop Bernt Eidsvig og frarådet en anke. Rådene har vært både juridisk basert og knyttet til kirkens omdømme og ressursbruk.

En av dem som har sagt fra, er advokat Håkon Bleken. Han følger dommer Nerdrums lovtolkning om at det må ha vært kontakt mellom medlemmet og OKB for å kunne registrere vedkommende.

«Egentlig er dette helt opplagt, men OKBs argumentasjon har forsøkt å tåkelegge [*dvs. lægge røgslør over*] det. Jeg tror ikke OKB har større utsikter til å nå frem med en slik tåkelegging i lagmannsretten, for ikke å snakke om høyesterett», skriver han.

Han regner med at staten vil anke om OKB «mot alle odds» ville vinne i lagmannsretten.

– Kan bli pinlig

Bispedømmet og økonomisjefen er bedrageriltalt i saken og må møte i retten den parallelle straffesaken. Bleken frykter at ankesaken skal ha negativ effekt her.

«OKB bør merke seg at dommeren skriver at det ikke er grunnlag for å konkludere om OKB har vært i aktsom god tro ... Man må forvente at regjeringsadvokaten i neste runde vil fokusere spørsmålet og kanskje insistere på bevisførsel omkring det. Om ikke annet av propagandahensyn og det kan bli nokså ubehagelig for de involverte og pinlig for oss menige katolikker. Man må huske på alle de interne innspillene om at telefonkatalogmetoden kanskje ikke var lovlig.» [*altså, at der internt i bispedømmets administration herskede en usikkerhet om metoden var lovlig*].

– Billigere ankesak

OKB ble også dømt til å betale saksomkostningene til staten på 421.000 kroner. OKB selv hadde saksomkostninger på nærmere 2,5 millioner kroner. OKBs advokat Holo mener at en ankebehandling vil bli betraktelig billigere.

Det er ikke advokat Holo som skal føre ankesaken for bispedømmet. Det er det advokat Anders Ryssdal i advokatfirmaet Glittertind som gjøre. Saken er ventet å komme opp for Borgarting lagmannsrett i 2018.

[Kommentar:

Kirken mener, at tilflyttede katolikker automatisk er medlemmer af den katolske kirke i Norge. Heri kan den finde støtte i kirkens lovbog. Dommen i tingretten bestrider ikke dette synspunkt, men henholder sig til retningslinierne for tildeling af statsstøtte til foreninger, hvor det er et krav, at der er en personlig kontakt mellem medlemmet og foreningen. Og i den forbindelse er der ingen forskel på den katolske kirke og andre foreninger, der kan få medlemsstøtte fra staten. Så på sin vis synes parterne at tale lidt forbi hinanden.

At OKB har valgt at anke afgørelsen fremfor at tage den til efterretning, er umiddelbart svært at forstå, for at der er begået noget strafbart synes, hævet over enhver tvivl.]

*Kaare Rübner Jørgensen
Formand for VEOK*